

Sylwia Groblica

Wysoka, st. 3, gm. Lubiszyn, woj.
gorzowskie, AZP 44-10/7

Informator Archeologiczny : badania 31, 313-314

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ziom ten należy datować na 1 połowę XIX w. 4. W dwóch przęsłach nawy głównej, przy prezbiterium, zarejestrowano regularny cmentarz kościelny, użytkowany pomiędzy XVI a początkiem XIX w. Odkryto 13 pochówków, które składano w trumnach, rzędami, na osi wschód-zachód, wielowarstwowo. Odkryto tutaj także dwie puste krypty ceglane. Cmentarz został częściowo zniszczony przy odbudowie kościoła po 1800 r. dlatego w innych partiach świątyni zalegają luźne, przemieszane kości ludzkie. 5. Fundament ściany północnej nawy północnej posadowiony jest na ciemnoszarej próchnicy, zawierającej fragmenty kości ludzkich, węgli drzewnych i drobiny gruzu ceglanego. Wydaje się, że warstwa ta związana jest z pierwotnym drewnianym kościołem, spalonym w 1331 r. przez Krzyżaków.

Wierzbna, st. 1, gm. Żarów, woj. wałbrzyskie - patrz: wczesne średniowiecze

Witowy Most, st. 2, gm. Baranowo, woj. ostrołęckie - patrz: neolit

WOLBÓRZ, ogród rekreacyjny pałacu dawniej biskupiego, gm. loco, woj. łódzkie

- założenie parkowe późnobarokowe (1762-1775)

Archeologiczne badania rozpoznawcze ogrodu barokowego prowadził zespół Instytutu Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Łodzi, w składzie: prof. dr hab. Tadeusz Poklewski-Kozieli (kierownik), dr Maria Żemigała, mgr Emilia Wtorkiewicz-Marosik. Badania dendrochronologiczne przeprowadził dr hab. Tomasz Ważny (UMK w Toruniu). Pierwszy sezon badań.

Przedmiotem badań były terasy na stoku między pałacem i stawem w dolinie rzeczki Wolbórki. Zdecydowano się na badania szerokopłaszczyznowe. Powierzchnia wykopów wyniosła 13 arów w 5 odcinkach, na terasach 1, 2 i 3. Ustalono sposób budowania podstaw ogrodowych parterów, z gliny pod rabatami i żwiru pod ścieżkami. Odślonięto kanaliki kamienne do odprowadzania wody z przyziemia pałacu. Stwierdzono, że pierwsze nasadzenia lip w lipinach miały miejsce w latach 1773-1775 (około 1500 drzew), a drzewa pochodziły ze szkółki założonej w 1762 i 1763 r. Wypadły drzewostan uzupełniono jednorazowo około 1840 r., gdy pałac znajdował się pod rosyjskim zarządem wojskowym.

Ogród zaplanował i stworzenie go sfinansował biskup włocławski, Antoni Kazimierz Ostrowski, w latach 1762-1775. Budowniczym pałacu i ogrodu byłby Francesco Placidi, Włoch, który w 1775 r. przeszedł w służbę królewską. Stwierdzono w toku badań, że znany plan pałacowego założenia wraz z ogrodem w Wolborzu, datowany na 1777 r., jest planem rozliczeniowym biskupa Ostrowskiego, wykonanym w związku z jego odejściem na stolicę gnieźnieńską. Obecnie w parku zachowało się jeszcze 338 zabytkowych lip, które są jednak wypróchniałe w środku i grożą zniszczeniem.

Zabytków ruchomych nie było.

Dokumentacja znajduje się w archiwum IAE PAN Oddział w Łodzi.

Badania nie będą kontynuowane.

WYSOKA, st. 3, gm. Lubiszyn, woj. gorzowskie, AZP 44-10/7

- ślady osadnictwa starożytnego i nowożytnego – wynik negatywny

Badania na trasie budowy gazociągu Gorzów Wlkp.– Sulisław, przeprowadzone przez mgr Sylwię Groblicę (Muzeum w Gorzowie Wlkp.). Finansowane przez Przedsiębiorstwo Inżynierii Środowiska B.S.B Zielona Góra. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 31 m².

Prace na stanowisku przeprowadzono w ramach ratowniczych badań wykopaliskowych na trasie przebiegu linii gazociągu EC Gorzów Wlkp.-Sulisław, w 1997 roku. Stanowisko zostało rozpoznane podczas badań powierzchniowo-sondażowych poprzedzających inwestycję. Obszar objęty wykopaliskami przylegał bezpośrednio do terenu podmokłego. Wyprzedzającymi badaniami archeologicznymi objęto obszar stanowiska wchodzący w bezpośrednią kolizję z budową gazociągu, prace wykopaliskowe prowadzono na odcinku 26 km 930 m – 26 km 970 m długości nitki gazociągu.

Założono na omawianym terenie trzy niewielkie wykopy, W wykopach nie stwierdzono występowania ruchomego jak i nieruchomego materiału zabytkowego, nie zarejestrowano pozostałości pradziejowych czy średniowiecznych warstw kulturowych. Brak materiału zabytkowego oraz nawar-

stwień kulturowych na obszarze objętym wykopaliskowymi archeologicznymi, spowodowany mógł być kilkoma czynnikami:

1. badany teren stanowiska mógł zostać zniszczony przez budowę drogi do pobliskich posesji,
2. liczne melioracje podmokłych terenów (około 1830 r.) wokół stanowiska mogły również przyczynić się do zniszczenia obszaru objętego badaniami.

Dokumentacja znajduje się w Muzeum im. Jana Dekerta w Gorzowie Wlkp.

Prace nie będą kontynuowane.

ZAKROCZYM, gm. loco, woj. warszawskie

- osada wczesnośredniowieczna (XII w.)
- osada późnośredniowieczna (XV w.)
- osada nowożytna (XVIII-XIX w.)

Nadzór archeologiczny nad pracami ziemnymi związanymi z budową sieci wodociągowej, przeprowadzony w dniach od listopada 1996 do marca 1997 (z przerwą w styczniu i lutym) przez mgr. Włodzimierza Pełę. Finansowany przez Urząd Gminy Zakroczym.

Badania prowadzono na ul. Parowej Warszawskiej i ul. Starostwo. Prace ziemne w zależności od możliwości użycia koparki wykonywano mechanicznie lub ręcznie. Wykop miał szerokość od 1- 1,30 do 0,45 m, głębokość 1,75 m. Ze względu na znaczną długość linii wodociągu (ponad 500 m z niektórymi przyłączami), dla ułatwienia przedstawienia wyników badań, całość podzielono na kilka odcinków:

a) wykop na zapleczu (podwórzu) działki ul. o. H. Koźmińskiego 10 (dochodząca do rynku dawna Świerczewskiego), wykonany pomiędzy budynkami gospodarczymi i sanitarnymi oraz przyłączy do linii głównej wodociągu - stwierdzono występowanie warstw nasypiskowych XVIII-XX-wiecznych, niszczących nawarstwienia wcześniejsze. Natrafiono także na fragmenty zniszczonych murków zabudowy nowożytnej.

b) wykop przebiegający po skarpie do ul. Parowej Warszawskiej; do głębokości 1,75 m stwierdzono nasypisko współczesne - zbocze służyło jako wysypisko śmieci.

c) ul. Parowa Warszawska do skrzyżowania z ul. Starostwo; prowadzono obserwacje archeologiczne oraz wykonano dokumentację na kilku odcinkach wykopu. Przy budynku nr 4 oraz w kierunku do ul. Starostwo stwierdzono, iż widoczne w profilu wykopu warstwy spalenizny, ziemi z gruzem ceglanym i gliny, zalegające do głębokości około 1 m, to nawarstwienia współczesne (XX w.). Poniżej nich występowała spiaszczona glina i piasek- calec (?). Natomiast bliżej ul. Starostwo współczesne warstwy śmietniskowe zalegały głębiej, poniżej spągu wykopu. Nie można jednak wykluczyć, że żółty piasek, na który natrafiono w wykopie na gł. 180 cm przy połączeniu ulic Parowa Warszawska i Starostwo to calec.

c1) przyłączy do budynku mieszkalnego Parowa Warszawska nr 10(?); całym wykopie natrafiono na warstwę zbitej twardej gliny barwy szarej, bez wartości kulturowej.

d) ul. Starostwo na odcinku od ul. Parowej Warszawskiej do Starostwo nr 21. Kopany ręcznie wykop, równoległy do wykopu pod kolektor z 1995 r., poprowadzono na północny-zachód od niego, w ogrodach działek. Na przeciwko budynków ul. Starostwo nr 21 przeprowadzono prostopadle przez drogę - podłączenie do budynku. Poniżej warstwy szarej, humusowatej ziemi o miąższości około 60 cm, do głębokości 175 cm zalegały silnie spiaszczone warstwy zasypiskowe, w których brak było materiału zabytkowego. Przy końcu wykopu - przy budynku nr 21- bardzo płytko zalegały calcowe warstwy białego i żółtego piasku.

e) ul. Starostwo od skrzyżowania z ul. Parową Warszawską do południowo-zachodniego narożnika budynku Starostwo nr 7 (właściciel Wzorek). Wykop kopany ręcznie, prowadzony był równoległy do osi jezdni, na południowy-wschód od niej, pod garażem, przez podwórko i ogród. Stwierdzono występowanie warstw nasypowych: szarobrazowej, przemieszanej ziemi, żółtoszarej, spiaszczonej ziemi, szarej ziemi z węgielkami drzewnymi, szarego i żółtego piasku, a w spągu wykopu na głębokości 170 cm od powierzchni natrafiono na żółty, żwirowaty piasek - calec? (warstwa